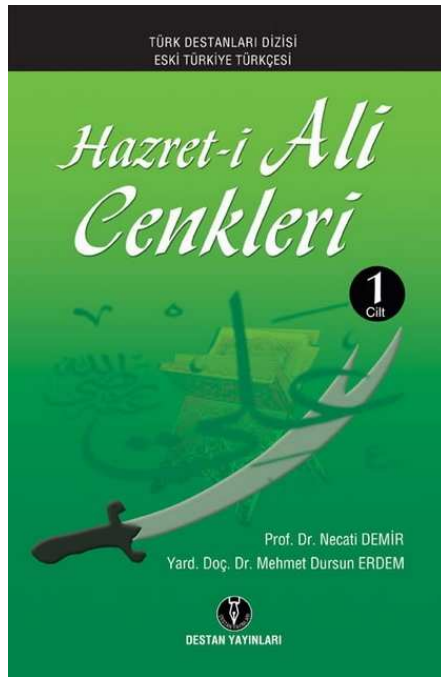

**NECATİ DEMİR, MEHMET DURSUN ERDEM:
HAZRET-İ ALİ CENKLERİ, ANKARA 2007, 411 S.
DESTAN YAYINLARI, TÜRK DESTANLARI DİZİSİ
ESKİ TÜRKİYE TÜRKÇESİ: ISBN: 978-9944-788-00-7**

Şahabettin GEDİK*

Kültür, tarihî ve sosyal gelişim süreci içerisinde oluşan; bir milletin inanç, fikir, sanat, âdet ve geleneklerinin, maddî ve manevî değerlerinin bütünüdür. Bir milletin sanat ve fikir eserlerinin tümü kültürün malzemeleri arasında yer alır. Bu malzemeler işlene işlene o toplumun hayat tarzı hâline gelir. Dolayısıyla bunların her biri toplum açısından vazgeçilmez öneme sahiptir. Kültürel malzemelerin işlenmesiyle ortaya konulan ürünlerin tespiti ve ilmî incelemelere konu edilmesi, hem geçmişe verilen değer hem de sağlam bir geleceğin inşası açısından son derece önem arz etmektedir. Biz bu yazıda kültür

hazinemize önemli bir katkı sağlayan Türk Destanları Dizisinden *Hazret-i Ali Cenklere* adlı eseri tanıtmaya çalışacağız.

Prof. Dr. Necati Demir ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet Dursun Erdem tarafından hazırlanan eser, Giriş (s.17-30), *Hazret-i Ali Cenklere*'nin Metni (Eski Türkiye Türkçesi) (s.31-328), Özel İsimler Dizini (s. 329-347), Kaynakça (s. 348-350) ve Tıpkıbasım (s. 351-411) olmak üzere toplam 411 sayfadan oluşmaktadır.

Yazarlar eserin *Sunuş* kısmında bu çalışmayı yapmadaki amaçlarını - özetle- şöyle sıralamışlardır: *M. K. Atatürk'ün Türk kültürü*

* MAH. Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili Bilim Dalı, sahabettingedik@yahoo.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

konusundaki vasiyetlerini ve hayallerini gerçekleştirmek, Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni nesillerine Türk kültür kaynaklarını sunmak, Türkçenin daha iyi öğrenilmesine ve gelişmesine katkıda bulunmak, okuma alışkanlığını yaygınlaştırmak, dünya bilim âleminin Türk halk kültürü ile başka kültürleri karşılaştırmalarına imkân sağlamak.

Giriş bölümü Türk Kültüründe Destan, Hazret-i Ali Cenklere ve Hazret-i Ali olmak üzere üç ana başlıktan oluşmaktadır. Bu bölümde İslami Türk destanları ile ilgili kısaca bilgi verilmiş ve bunların Anadolu'daki Türk toplumuna etkisi ile ilgili değerlendirmelere yer verilmiştir. Türk destan kültüründe Hazret-i Ali Cenklere'nin yeri, yazılış tarihi ve yazarı, konusu, şekil özellikleri, şahıs kadrosu, coğrafyası, dili ve üslubu, nüshaları hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Daha sonra Hazret-i Ali'nin tarihi şahsiyeti ilgili bilgi verilmiş ve destandan örneklerle Hazret-i Ali'nin destanî kişiliği üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır.

Eserin ana bölümünü toplam 398 sayfa ile Hazret-i Ali Cenklere'nin transkripsiyonlu metni oluşturmaktadır. Yazarlar metnin hazırlanışında birçok nüshadan yararlandıklarını belirtmişler. Ancak nüsha sayısının fazlalığı ve aralarında çok fark bulunması metnin karşılaştırmalı olarak yayımlanmasına imkân tanımamış. Metnin kuruluşunda Necati Demir nüshası temel alınmıştır. Metnin yazımında günümüzdeki noktalama sitemi kullanılmıştır.

Eserde Hazret-i Ali Destanı on bölüm şeklinde okuyucuya sunulmuştur. Bu bölümlerde sırasıyla şu olaylara yer verilmiştir: *Hazret-i Ali'nin Arabistan Çevresini Fethi, Beş Sahabenin Beş Ayrı Yola Gitmesi, Hazret-i Ali'nin Yedi Padişahı İmana Getirmesi, Kubbe-i Mıknatısı Yıkması ile Billur Dağı'na Çıkıp İfrit ve Devletleri Helak Etmesi; Hayber Kalesi'ni Fethi; Hazret-i Ali'nin Kan Kalesi Fethi; İmam Ali'nin Berber Kalesi'ni Fethi ve Zümur Ateşperest; Muhammed Hanife ile Gazanfer Kâfirin Hikâyesi; Mağripte Ejdhera ile Hazret-i Ali'nin Cengi; Muhammed Hanife'nin Gazaları; Rebi İbn-i Malik ile İmam Hasan'ın Gazası; İmam Hüseyin'in Gazaları; Hazret-i Peygamberin Mucizeleri.*

Destan, nesir şeklinde telif edilmiştir. Nadiren beyit başlığı altında manzum kısımlara rastlanmaktadır. Genellikle karşılıklı konuşmalar biçimindedir. Peygamberin sağlığında İslamiyet'in yayıldığı dönemlerdeki mücadeleleri anlatmaktadır. Peygambere duyulan sevgi ve ehl-i beyt sevgisi sıkça işlenmiştir. Eserde Hazret-i Ali'nin yiğitliği ve bilgeliği ön plandadır. İslamiyet'in Arabistan ve çevresinde, İran ile Türkistan'da yayılması ilgi çekici bir üslupla anlatılmıştır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Özel Adlar Dizini bölümü metinde geçen şahıs ve yer adlarını kapsamaktadır. Bu bölümde 305 adet isim yer almaktadır.

Tıpkıbasım bölümü, her iki varak bir sayfaya basılmak suretiyle hazırlanmış toplam 60 sayfadan oluşmaktadır.

Eser son yıllarda yapılan çalışmalarla epey zenginleşen Eski Anadolu Türkçesi metinlerine yeni bir katkı sağlamıştır. Bu çalışma ile ilgili bir dil incelemesinin yapılması ve tam bir dizin çalışması hazırlanması eseri dil araştırmacıları açısından oldukça yararlı hâle getirecek ve eserin değerini daha da artıracaktır.